

Dve moji večni stari ljubezni

Jezersko in Češka koč

Tatjana Cvetko

V mestih in vaseh je vroče, zelo vroče. Nič kaj dosti bolje ni na grebenih vršacev in še nevihte napovedujejo. Kam torej jutri? Ob misli na Češko koč mi zaigra srce.

Moji spomini na otroštvo so polni Jezerskega in moji prvi izleti v gore so povezani s Češko koč. Oče je bil sirota, dodeljen v rejo Megličevi družini na Spodnje Jezersko. Kadar je bil razpoložen, mi je pripovedoval o tistih letih. Samo najlepše je znal povedati o svoji nadomestni mami in iz vsakega stavka je bilo čutiti, kljub težkim letom, otroško veselje in brezmejno hvaležnost ženski, ki ni delala razlik med svojimi in tujimi otroki. Vsem enako je odmerila kos kruha, skodelico polente. Ko so v nevihti mokri prignali živino s paše, je vse po vrsti enako čuteče in

toplo zavila v odejo, svoje sinove in mojega očeta. Hodim po hiši in prav počasi pripravljam obleko in nahrbtnik za naslednji dan. Moje misli so še vedno na Jezerskem in nad njim. Dobro se spominjam starega Karničarja, kako je sedel v koči vedno za isto mizo, z majhnim klobukom na glavi ... S starši sem v veliko nedeljah prehodila meni vedno ljubo pot iz doline do koč. Spominjam se, da smo s planinsko sekcijo Iskra nad Češko koč, pod stenami Dolgega hrbta oziroma Mlinarskega sedla, smučali, tekmovali. Še imam v svojem že porumenelem planinskem dnevniku shranjen članek

iz tovarniškega časopisa. Zapisano je, da smo tekmovali v soboto, 25. junija, a ne vem, katerega leta. Moralo je biti 1974 ali '75. Še v pumparicah, majicah s kratkimi rokavi, brez kap, očal in rokavic. Proga je bila dolga štiristo metrov z višinsko razliko sto metrov. Zelo lepo je bilo, živo se spominjam tekme, smeha in veselja, še vedno čutim sonce tistega dne in veter, ki nas je popoldne prepodil v dolino. Leta so minevala, postala sem mama. Svoje otroke sem večkrat peljala tja gor. Uživali so, plezali po bližnjih skalah, tako kot nekoč Karničarjevi Davo, Drejc in Irma. Najlepše pa je bilo, kadar smo v koči prespali, to se je otrokom zdelo imenitno. Povzpeli smo se na bližnje vrhove. Nekoč sem precej zgodaj dopoldne z enim od sinov, takrat približno devetletnim Matevžem, že sedela na vrhu Babe. Kar po plezalni poti sva se povzpela. Za nama pa Jezerjanka, ki me je pošteno okarala, kako si drznem z otrokom poplezavati po nevarnih ostenjih. Molčala sem in se tudi takrat, kot na vsaki turi, zahvalila nekam v nebo za srečen vzpon in povratek. Bila je nedelja v oktobru 2011. Vedela sem, da bom naslednji dan odpeljala svojega očeta v bolnišnico. Pa sem se spomnila, da bi prej oba – očeta in mamo – povabila na nedeljski izlet na Jezersko. Najprej smo se ustavili pri Megličevih. Nikogar ni bilo doma, oče je hodil po dvorišču, občudoval cvetje na oknih in kdo ve, kaj mu je tisto nedeljo govorilo srce. Peljali smo se mimo Planšarskega jezera, se ustavili na izhodišču za Češko koč in Ledine in se sprehodili do Gorniškega centra. Hodil je počasi, a vzravnano, z mami sta se držala za roke in videti je bil srečen. Kadar koli sva se skupaj vozila iz Ljubljane proti Gorenjski, je rekel: "Tatjana, poglej te gore. Večne so. Kaj pa mi?" V ponedeljek sem ga spet odpeljala v Ljubljano, domov se je vrnil le še poslovit. Zdnilo se je in s prijateljico že stopava po stezi proti Češki koči. Ptički pojejo, prvi sončni žarki pokukajo izza Babe, nad Jenkovo planino se bohotijo jutranje meglice. Dotikam se trav, macesnovih vej ob poti, pogosto se ustavljam, strmim

1 Kažipoti pri Češki koči Foto: Drejc Karničar

2 Raj na zemlji Foto: Drejc Karničar

in občudujem, vdihavam to lepoto, da bi napolnila vse telo, ne le pljuč. V *Mrzvi dolini* si s svežo vodo umijem prepoteni obraz. Ozračje je polno omamnega vonja, ki me *zadane*, omami za nekaj naslednjih dni. Koča in klopí okoli nje so še v senci, zato se usedeva na *gank*. Jutranji žarki božajo tople lesene klopi, mize in najini telesi. Tudi oskrbnica Karmen se greje, a jo najino naročilo prežene v kuhinjo. Ja, na zajtrk sva prišli, na žgance. In počakali jih bova, prav nič se nama ne mudi. V kočó grem po razglednice, tu bom lahko v miru pisala svojim dragim: stricu, očetovemu bratu v Koper. Tudi on se vsako leto kljub krepkim osemdesetim letom še pripelje na Jezersko, zaljubljen je vanj. Pa nekaj prijateljcam, ki jim ni (več) dano hoditi po gorah. In svojima vnučkoma, štiri- in petletniku, ki sem ju letos vpisala v planinsko društvo. Strmim navzgor, po šodrastih pobočjih do sten, ki se strmo dvigajo na greben. Pogled se počasi sprehaja po očem dosegljivih vrhovih. Baba. Rinke. Slutim Tursko goro, Skuto pa Grintovec in Kočni. O, bog, kako je lepo. Le ptice je slišati in blejanje ovac. Srebam kavo. Porodi se mi misel, ki jo zapišem tudi na nekaj razglednic: "Odkar pomnim, se tu gori ni prav nič spremenilo. Gore, stene, melišča, nekaj macesnov, nekaj velikih skal, klopce, korito z vodo, kočó – lesena

in topla, oskrbnik trd, mil in prijazen hkrati. Kaj pa mi, ljudje v dolini? Mi hočemo vsak dan nekaj drugače, nekaj drugega, več in bolje in še enkrat več. Zakaj tako? Zakaj ne prisluhnemo naravi in svojemu bistvu? Tako preprosto je." Iz razmišljanja me predrami vonj po ajdi. Karmen je na *gank* prinesla veliko skledo žgancev in jih poparila ter mešala. Mmm, vonj potegnem še globlje vase. To je hrana, ki se je ne naveličam nikoli. Kmalu je na najini mizi skodelica zabeljenih žgancev in dve skodelici mleka. Zajtrk nama tekne. Posloviva se, si natočiva svežo vodo, pospraviva palice, pripraviva čeladi. Proti Ledinam sva namenjeni. Kmalu naletiva na napis, da je pot skozi Žrelo zaprta in naj planinci za prehod na Ledine uporabijo Slovensko smer. Nič mi ni jasno. Meni, stari planinki – z očitno že malce togimi možgani – še na misel ne pride, da bi morali sestopiti proti Jezerskemu in se ponovno povzpeti po Slovenski smeri do Ledin. Tako v nevednosti nadaljujeva pot, prepričana sem, da nama bo kasneje drug smerokaz pokazal smer za obvoz. Zato kar nadaljujeva, grapa pred žrelom je vodoravno močno prehojena in sklepam, da je tukaj prepovedano zaviti levo navzdol, ker si pač dolgo v vpadnici možnega padajočega kamenja. Nadaljujem in prijateljica za menoj. Kdo

ve, kolikokrat sem že poplezavala po tej poti v obeh smereh, desetine in na desetine. Šele ko izplezava in zagledam opozorilno tablo tudi v obratni smeri, se zavem, da sva naredili prekršek. Preplezali sva zaprto smer. Me kar stisne, nikoli ne delam traparij v gorah. A če jaz nisem dojela, da bi morala v dolino in ponovno gor, potem se bo zmotil še kdo. Kaj pa tujci, ki ne razumejo slovensko? Pošljem v nebo en velik hvala in oprostite. S prijateljico sva si enotni, da si v kočó na Ledine sploh ne upava. Kako naj bi priznali, od kod sva prišli? Lagati pa že dolgo ne znam. Torej si ponovno nadeneva čeladi in sestopiva v dolino po Slovenski smeri. Tudi na tej strani ne srečava nikogar. Nahrbtnike odloživa v avto in se sprehodiva do Gorniškega centra, ki je zaprt. Ker sva žejni, se zapeljeva do Šenkove domačije, kjer se poleg osvežilne pijače naužijeva še lepoto domačije in posestva. Račke, konji, pujski, kokoši, otroci ... vse teka sem in tja, glasovi se mešajo v toplem ozračju. O, tudi tukaj je lepo. Takoj se odločim: sem pripeljem vnuke, postavili bomo šotor in skupaj obiskali še Češko kočó. Zgodovina se ponavlja. Naslednji dan zvečer v *Delu* preberem prispevek o zgodovini Češke kočó in pogovor z Drajcem Karničarjem. Naslov članka se glasi: *Edina kočó, ki se v 115 letih ni spremenila*. ●